

دانشگاه فرهنگیان شهید بهشتی بندر عباس

عنوان درس: آموزش و طراحی هدیه ها و قرآن
(تحلیل محتوای درس اول هدیه ی پایه ی چهارم)

استاد گرامی: جناب آقای دکتر فهرستی

نگارنده : فاطمه هشیار

بهار ۱۴۰۵

دانه ای که نمی خواست بروید

گام اول: تعیین حوزه ی موضوعی با توجه به اهداف درس

حوزه ی موضوعی : خدا شناسی و اخلاق اسلامی

اهداف درس

آشنایی دانش‌آموزان با نیازهای
جسمی و روحی انسان

ایجاد نگرش مثبت نسبت به
اعتماد به خداوند و استفاده
صحیح از نعمت‌های الهی

آشنایی با نقش ایمان، عبادت و
انجام کارهای نیک در رشد
معنوی انسان

تقویت روحیه شکرگزاری و
توجه به نعمت‌های خداوند

درک این حقیقت که خداوند
نیازهای موجودات را برای
رشد و زندگی فراهم کرده است

گام دوم و سوم: تعیین نقش اجزای درس در راستای اهداف و رابطه بین آنها

داستان "دانه‌ای که نمی‌خواست بروید" با زبانی ساده و متناسب با ویژگی‌های سنی دانش‌آموزان، مفهوم نیاز موجودات به عوامل رشد و نقش خداوند در تأمین این نیازها را بیان می‌کند. دانش‌آموز از طریق همذات‌پنداری با دانه، به اهمیت اعتماد به خداوند و پذیرش مسیر رشد پی می‌برد.

دانه‌ای که نمی‌خواست بروید!

ناراحت و نگران در زیر خاک نشسته بود! دلش نمی‌خواست جوانه بزند! دانه‌ها کم‌کم سرشان را از خاک بیرون می‌آوردند اما این دانه از رویدن می‌ترسید! درخت هلوئی در نزدیکی او بود.

یکی از ریشه‌های این درخت، که خیلی به دانه نزدیک بود، به او گفت:

«دانه جان! چرا جوانه نمی‌زنی؟ چرا از خاک بیرون نمی‌روی؟»

دانه گفت: «همین‌جا که هستم خیلی خوب است!

از کجا معلوم؟ شاید همین که سرم را از خاک بیرون ببرم،

بی‌آب و غذا و گرسنه بمانم.»

– «دوست عزیزم، چه فکرهای عجیبی می‌کنی؟

ببین! یک درخت هلوئی خیلی بزرگ در چند قدمی

نوست. این درخت روزی فقط یک دانه‌ی کوچک بود!

درست مثل تو.

بعد جوانه زد و کم‌کم از خاک بیرون آمد. همین که بیرون

رسید، دید که همه چیز برای رشدش آماده شده است؛ نور،

گرما، آب و هوا.

و حالا درختی بزرگ و زیبا شده است با شاخه‌هایی پر از

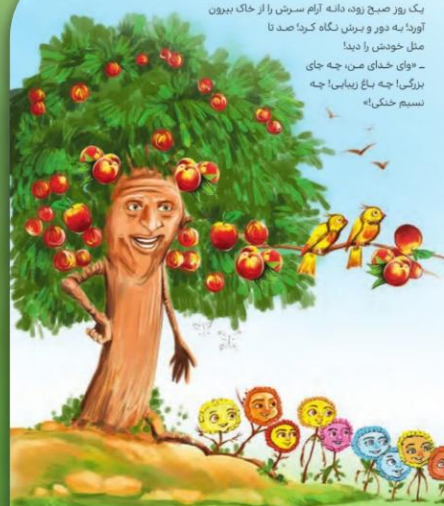
برگ و هلوهای درشت و خوش‌رنگ و شیرین.»

کم‌کم ترس دانه ریخت و دلش گرم شد و جوانه

زد.

یک روز صبح روزه، دانه آرام سرش را از خاک بیرون
آورد به دور و برش نگاه کرد؛ صد تا
مثل خودش را دید!
– «وای خدای من، چه جای
بزرگی! چه باغ زیبایی! چه
نسیم خنکی!»

گام دوم و سوم: تعیین نقش اجزای درس در راستای اهداف و رابطه بین آنها

گام دوم و سوم: تعیین نقش اجزای درس در راستای اهداف و رابطه بین آنها

برایم بگو:

در این بخش از دانش آموزان درباره نیازهای دانه برای رشد سؤال می شود

این فعالیت موجب فعال شدن دانسته های قبلی دانش آموزان و برقراری ارتباط میان آموخته های درس علوم و مفاهیم دینی می شود. همچنین زمینه لازم برای ورود به مفهوم نیازهای روحی انسان فراهم می شود.

گام دوم و سوم: تعیین نقش اجزای درس در راستای اهداف و رابطه بین آنها

بررسی کنید:

در این قسمت دانش‌آموزان نیازهای جسمی انسان را با نیازهای معنوی او مقایسه می‌کنند.

دانش‌آموز درمی‌یابد همان‌گونه که بدن برای رشد به غذا و آب نیاز دارد، روح انسان نیز برای رشد به ایمان، عبادت، محبت، راستگویی و انجام کارهای نیک نیازمند است. این فعالیت موجب تعمیق یادگیری و تقویت قدرت مقایسه و استدلال می‌شود.

گام دوم و سوم: تعیین نقش اجزای درس در راستای اهداف و رابطه بین آنها

ایستگاه فکر:

دانش آموزان درباره نعمت‌های خداوند و نیازهای روحی انسان اندیشه می‌کنند .

این بخش زمینه تعمیق تفکر، نتیجه‌گیری شخصی و ارتباط مفاهیم درس با زندگی واقعی را فراهم می‌کند و موجب رشد قوه تفکر و تصمیم‌گیری می‌شود .

خداوند برای برطرف کردن هر یک از نیازهای آنها چه راه‌هایی قرار داده است؟

نام جانور	نیازها	محل زندگی	غذا	حرکت	پوشش

گام دوم و سوم: تعیین نقش اجزای درس در راستای اهداف و رابطه بین آنها

بین و بگو:

در این بخش با بهره‌گیری از شواهد عینی در طبیعت و بدن انسان، مفهوم "نیاز برای رشد و کارآمدی" مورد بررسی قرار می‌گیرد.

شناخت عوامل رشد و بقا: هدایت دانش‌آموز به این درک که هر موجود زنده برای رویش و ادامه زندگی، نیازمند بهره‌مندی از منابع محیطی (مانند تغذیه و نور) است

درک نظم و حکمت در خلقت: بررسی تفاوت در ساختار اندام‌ها (مانند دندان‌ها) برای درک بهتر این موضوع که هر جزء از بدن، برای مرحله‌ای از رشد و انجام کاری خاص طراحی شده است؛ تا دانش‌آموز به نظم حاکم بر رشد و تکامل پی ببرد.

گام دوم و سوم: تعیین نقش اجزای درس در راستای اهداف و رابطه بین آنها

دعا کنیم:

دانش آموزان از خداوند برای رشد و موفقیت خود کمک می خواهند.

ورودی به ساحت گرایشی اهداف از طریق دعا :

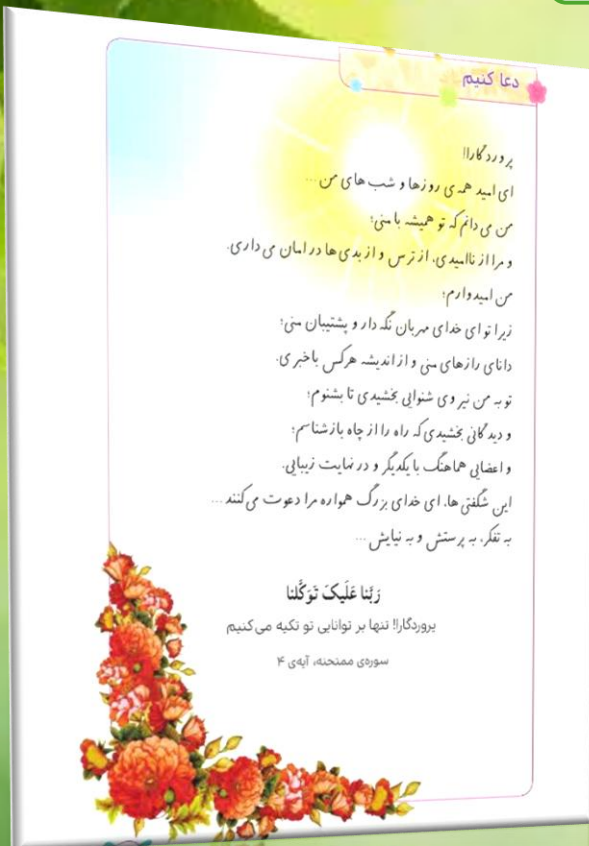
دعا موجب ایجاد علاقه و گرایش مثبت نسبت به خداوند، تقویت روحیه توکل و احساس

نیاز به پروردگار می شود و جنبه عاطفی اهداف درس را تقویت می کند.

در این بخش، دانش آموز با نیاز انسان به رشد معنوی آشنا می شود و درمی یابد که دعا کردن

یکی از راههای تقویت دل، آرامش و بهتر شدن رفتارهاست .همچنین یاد می گیرد که مانند

رشد جسم، رشد روحی هم نیاز به توجه، یاد خدا و درخواست یاری از او دارد.

گام چهارم: تعیین تعداد جلسات مورد نیاز برای تدریس

با توجه به حجم مطالب، تنوع فعالیت‌ها و ضرورت مشارکت فعال دانش‌آموزان، تدریس این درس در دو جلسه آموزشی مناسب است.

جلسه اول

یجاد انگیزه با نمایش دانه یا تصویر مراحل رشد گیاه.	قصه‌گویی و بیان متن درس.	اجرای بخش «برایم بگو».	انجام فعالیت "بررسی کنید"	گفت‌وگو پیرامون نیازهای جسمی و معنوی انسان
--	--------------------------	------------------------	---------------------------	--

جلسه دوم

انجام «ایستگاه فکر».	مرور مطالب جلسه قبل	اجرای فعالیت «گفت‌وگو کنید».	تدبر در پیام درس.	قرائت بخش "دعا کنیم"	جمع‌بندی و ارزشیابی پایانی.
----------------------	---------------------	------------------------------	-------------------	----------------------	-----------------------------

نکاتی برای تدریس درس "دانه‌ای که نمی‌خواست بروید"

استفاده از قصه‌گویی همراه با تغییر لحن صدا برای جذاب‌تر شدن داستان.

به‌کارگیری نمونه واقعی دانه، گلدان یا تصاویر مراحل رشد گیاه برای ایجاد یادگیری عینی .

برقراری ارتباط بین درس هدیه‌های آسمان و علوم تجربی .

استفاده از پرسش‌های کوتاه و فرصت دادن به همه دانش‌آموزان برای مشارکت .

بهره‌گیری از مثال‌های ساده زندگی روزمره برای توضیح نیازهای روحی انسان

تشویق دانش‌آموزان به بیان تجربه‌های شخصی درباره نعمت‌های خداوند .

ایجاد فضای شاد و مشارکتی و پرهیز از بیان مستقیم و صرفاً حفظی مطالب .

استفاده از نقاشی، نمایش یا کاردستی برای تثبیت مفاهیم درس .

ارزشیابی عملکردی از طریق پرسش، گفت‌وگو و مشاهده مشارکت دانش‌آموزان

تأکید بر ایجاد نگرش مثبت و محبت به خداوند و پرهیز از ایجاد ترس و اجبار در آموزش مفاهیم دینی

این شیوه تدریس باعث می‌شود اهداف شناختی، عاطفی و رفتاری درس به صورت متوازن محقق شود.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه فرهنگیان شهید بهشتی بندر عباس

عنوان درس: آموزش و طراحی هدیه ها و قرآن
(تحلیل محتوای درس دوم قرآن پایه ی دوم)

استاد گرامی: آقای دکتر فهرستی

فاطمه هشیار

بهار ۱۴۰۵

گام اول: تعیین حوزه موضوعی با توجه به اهداف درس

عنوان درس: درس دوم قرآن پایه دوم

حوزه ی موضوعی :

آموزش قرآن و روخوانی

انس با قرآن کریم

شکرگزاری نعمت‌های الهی

آشنایی با پیام‌های قرآنی

اهداف درس

توانایی خواندن کلمات و عبارات ساده قرآنی.

آشنایی با شکل و صدای در کلمات «آ» حرف قرآنی.

این «آشنایی با پیام قرآنی نعمت‌ها از لطف خدای «من است»

تقویت مهارت روخوانی قرآن.

تقویت روحیه شکرگزاری نسبت به نعمت‌های خداوند.

ایجاد علاقه و انس بیشتر با قرآن کریم.

پیام قرآنی

این بخش محور اصلی مفهومی درس را تشکیل می‌دهد و دانش‌آموز را با نگرش قرآنی نسبت به نعمت‌های الهی آشنا می‌کند. دانش‌آموز با خواندن و تکرار این پیام درمی‌یابد که همه نعمت‌های زندگی از جانب خداوند است. این پیام زمینه مناسبی برای تقویت حس شکرگزاری و قدردانی از نعمت‌ها فراهم می‌کند. همچنین سبب می‌شود مفاهیم قرآنی از حالت حفظ کردن صرف خارج شده و در زندگی روزمره دانش‌آموز معنا پیدا کند.

گام دوم و سوم: تعیین نقش اجزای درس در راستای اهداف و رابطه بین آنها

گفت و گو کنید

تصویر درس با نمایش نعمت‌هایی مانند چشم، گوش، بینی، دست، پا و خانواده، زمینه درک عینی مفهوم پیام قرآنی را فراهم می‌کند. دانش‌آموز از طریق مشاهده و بیان نظرات خود، ارتباط میان نعمت‌های الهی و زندگی واقعی را کشف می‌کند. گفت‌وگو پیرامون تصویر موجب فعال شدن دانش پیشین دانش‌آموزان و افزایش مشارکت آنان در فرآیند یادگیری می‌شود. این فعالیت علاوه بر تقویت مهارت سخن گفتن، نگرش مثبت نسبت به نعمت‌های خداوند را نیز در آنان تقویت می‌کند.

گام دوم و سوم: تعیین نقش اجزای درس در راستای اهداف و رابطه بین آنها

آموزش روخوانی

کلمات و عبارات قرآنی نمونه‌ها

رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا

فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ

لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ

نقش در تحقق اهداف تقویت

مهارت خواندن قرآن .

آشنایی با کلمات پرکاربرد

قرآنی . افزایش اعتماد به

نفس در قرائت .

عبارات قرآنی انتخاب‌شده فرصت مناسبی برای

تمرین مهارت روخوانی و روان‌خوانی فراهم

می‌کنند . دانش‌آموز ضمن آشنایی با واژگان و

ترکیب‌های قرآنی، توانایی بیشتری در خواندن

آیات قرآن به دست می‌آورد . تکرار این عبارات

موجب تثبیت قواعد خواندن و افزایش دقت در

تلفظ صحیح کلمات می‌شود . همچنین این بخش

زمینه انس بیشتر دانش‌آموز با متن قرآن کریم را

فراهم می‌سازد .

گام دوم و سوم: تعیین نقش اجزای درس در راستای اهداف و رابطه بین آنها

جدول آموزشی

تمرین کلمات دارای حرف "آ"

نقش در تحقق اهداف

تثبیت یادگیری نشانه "آ"

تقویت روانخوانی

افزایش سرعت تشخیص کلمات.

این جدول به منظور تثبیت نشانه آموزشی درس طراحی شده است و به دانش‌آموز کمک می‌کند شکل و صدای حرف «آ» را در کلمات مختلف تشخیص دهد.

تکرار و تمرین منظم کلمات باعث افزایش سرعت و دقت در خواندن می‌شود. دانش‌آموز از طریق این فعالیت مهارت رمزگشایی واژه‌های قرآنی را تقویت می‌کند. همچنین این تمرین‌ها پایه لازم برای روخوانی صحیح‌تر آیات و عبارات قرآنی را فراهم می‌آورند.

گام دوم و سوم: تعیین نقش اجزای درس در راستای اهداف و رابطه بین آنها

حفظ عبارات قرآنی

-
۱. اَللّٰهُ الصَّمَدُ
۲. رَبِّ الْعَالَمِينَ
۳. اَنْ اَعْبُدُوا اللّٰهَ
۴. وَ التَّيْنِ وَ الرَّيْتُونَ
۵. وَ هُوَ الْغَفُورُ الْودُودُ

این بخش زمینه تعمیق تفکر، نتیجه‌گیری شخصی و ارتباط مفاهیم درس با زندگی واقعی را فراهم می‌کند و موجب رشد قوه تفکر و تصمیم‌گیری می‌شود. فعالیت حفظ، موجب ماندگاری بیشتر آیات و عبارات قرآنی در ذهن دانش‌آموز می‌شود. تکرار مستمر عبارات، مهارت خواندن صحیح و روان را نیز تقویت می‌کند. دانش‌آموز ضمن حفظ عبارات، با مفاهیم و واژگان قرآنی بیشتر مأنوس می‌شود. این بخش علاوه بر تقویت حافظه، علاقه و ارتباط عاطفی دانش‌آموز با قرآن کریم را افزایش می‌دهد.

گام دوم و سوم: تعیین نقش اجزای درس در راستای اهداف و رابطه بین آنها

انس با قرآن در خانه

این فعالیت فرصت انتقال یادگیری از محیط مدرسه به فضای خانواده را فراهم می‌کند . دانش‌آموز با خواندن قرآن در کنار والدین و اعضای خانواده، تمرین بیشتری برای تثبیت آموخته‌های خود به دست می‌آورد . مشارکت خانواده در فعالیت قرآنی موجب افزایش انگیزه و اعتمادبه‌نفس دانش‌آموز می‌شود . همچنین این بخش در گسترش فرهنگ قرآنی در خانه و تقویت انس روزانه با قرآن نقش مؤثری دارد .

فعالیت خواندن آیات و عبارات قرآنی در کنار اعضای خانواده . نقش در تحقق اهداف گسترش فضای قرآنی در خانواده . تکرار و تثبیت یادگیری . افزایش علاقه به تلاوت قرآن .

گام چهارم: تعیین تعداد جلسات مورد نیاز برای تدریس

با توجه به حجم مطالب، تنوع فعالیت‌ها و ضرورت مشارکت فعال دانش‌آموزان، تدریس این درس در دو جلسه آموزشی مناسب است.

جلسه اول

تمرین جدول کلمات دارای «آ»	گفت‌وگو درباره نعمت‌های خدا	آموزش پیام قرآنی	یادآوری درس قبل
----------------------------	-----------------------------	------------------	-----------------

جلسه دوم

جمع‌بندی و ارزشیابی پایانی.	حفظ عبارات تعیین‌شده	فعالیت‌های فردی و گروهی	بخش‌خوانی و روخوانی	آموزش عبارات قرآنی
-----------------------------	----------------------	-------------------------	---------------------	--------------------

نکاتی برای تدریس

استفاده از تصویر نعمت‌های الهی برای ایجاد انگیزه

گفت‌وگوی آزاد درباره نعمت‌های خداوند

بهره‌گیری از مثال‌های زندگی روزمره دانش‌آموزان

تکرار گروهی و آهنگین عبارات قرآنی

تشویق دانش‌آموزان به خواندن قرآن در خانه همراه خانواده .

استفاده از فرصت‌های تربیتی برای تقویت شکرگزاری و قدردانی از نعمت‌های خداوند .

ارزشیابی در قالب مشاهده عملکرد دانش‌آموز هنگام روخوانی و مشارکت در بحث کلاس.